G01/G02/G15/G40/P90/P97/V103/EVS201/EE/20250528

वेळ : 3 तास **गुण : 80**

Time : 3 Hours **Marks : 80**

सर्वसाधारण सूचना :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
   All Questions are Compulsory.
2. प्रत्येक उप–प्रश्न पाच गुणांचा आहे.
   Each Sub-question carry 5 marks.
3. प्रत्येक उप–प्रश्नांचे उत्तर 75 ते 100 शब्दांत लिहा. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर स्वतंत्र पृष्ठावर लिहावे.
   Each Sub-question should be answered between 75 to 100 words. Write every questions answer on separate page.
4. 80 गुणांच्या प्रश्नपत्रिकेचे आपल्या शिक्षणक्रमाच्या संरचनेनुसार गुणांत रूपांतर करण्यात येईल.
   Question paper of 80 Marks, it will be converted in to your programme structure marks.
5. प्रश्नाबाबत शंका असल्यास, मराठी भाषेतील प्रश्न अधिकृत समजावा.
   Incase of doubt of question, Marathi version will be treated as final.

---

1. खालीलपैकी कोणतेही **चार** उप–प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

   अ) 'अन्नसाखळी' ही संकल्पना स्पष्ट करा.

   a) Describe the term 'Food chain'.

   ब) पर्यावरण आणि समाज यांतील परस्पर संबंध स्पष्ट करा.

   b) Describe the inter-relationship between environment and society.

   क) नैसर्गिक संपदा संवर्धनाचे महत्व स्पष्ट करा.

   c) Explain importance of conservation of natural resources.

   ड) ध्वनि प्रदूषणाचे परिणाम सविस्तर लिहा.

   d) Describe effects of noise pollution.

   इ) 'जल वाटप : एक सामाजिक समस्या' ही संकल्पना स्पष्ट करा.

   e) 'Distribution of water : A social issue', explain the concept.

May 2025 - May 2025 - May 2025 - May 2025 - May 2025 - May 2025 - May 2025

2. खालीलपैकी कोणतेही **चार** उप–प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

अ) भारतातील वनांचे प्रकार लिहून त्यापैकी कोणतेही दोन प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.

a) Enlist types of forests in India and describe any two.

ब) भारतातील हरितक्रांतीचे परिणाम स्पष्ट करा.

b) Describe effects of Green revolution in India.

क) 'चिपको आंदोलन' आणि 'पाणी पंचायत' यांचे महत्व थोडक्यात स्पष्ट करा.

c) Explain in brief the importance of 'Chipko Movement' and 'Pani Panchayat'.

ड) वाळवंटीकरणाचे परिणाम स्पष्ट करा.

d) Describe effects of desertification.

इ) 'हरितगृह परिणाम' थोडक्यात स्पष्ट करा.

e) Describe in brief the 'Green house effect'.

3. खालीलपैकी कोणतेही **चार** उप–प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

अ) जैविक विविधता म्हणजे काय? जैविक विविधतेचे प्रकार स्पष्ट करा.

a) What is biodiversity? Explain types of biodiversity.

ब) 'जलचक्र' ही संकल्पना स्पष्ट करा.

b) Describe the term 'Water cycle'.

क) तंत्रज्ञानात्मक बदलांचे पर्यावरणावर होणारे परिणाम स्पष्ट करा.

c) Describe the effects of technological changes on environment.

ड) 'जल व्यवस्थापन' ही संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.

d) Describe the term 'Water management'.

इ) निर्वनीकरणाचे परिणाम सविस्तर स्पष्ट करा.

e) Describe the effects of deforestation.

May 2025 - May 2025 - May 2025 - May 2025 - May 2025 - May 2025 - May 2025

4. खालीलपैकी कोणतेही **चार** उप–प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

अ) पडीक जमिनीच्या विकासासाठीच्या उपाययोजना लिहा.

a) Describe the remedies of waste land development.

ब) जैविक विविधतेच्या ऱ्हासाची कारणे थोडक्यात लिहा.

b) Describe in brief the reasons of degradation of biodiversity.

क) 'नैसर्गिक पर्यावरण' आणि 'मानवनिर्मित पर्यावरण' या संकल्पना स्पष्ट करा.

c) Explain the concepts 'Natural environment' and 'Man made environment'.

ड) ब्रुंटलँड कमिशनची पर्यावरण संरक्षणाची तत्वे स्पष्ट करा.

d) Explain the principles of Brundtland commission about environment protection.

इ) वातावरणातील फेरबदल ही संकल्पना स्पष्ट करा.

e) Explain the concept 'Climatic changes'.

✦✦✦✦✦✦✦

May 2025 - May 2025 - May 2025 - May 2025 - May 2025 - May 2025 - May 2025